گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۰۶۲۳۱
دوشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۳ ۱۲:۴۴

شرایط پتروپالایشگاه‌ها در بازار سرمایه

ابهام در تامین مالی پتروپالایشگاه‌ها در بازار سرمایه

تأمین مالی پروژه‌های بزرگ یکی از مسائل چالش برانگیز است، به همین علت سال‌های گذشته ساخت پالایشگاه از طریق سرمایه‌های مردمی یا بازار سرمایه در دستور کار قرار گرفت اما به فراموشی سپرده شد.

به گزارش خبرنگاران گروه اقتصاد گزارش خبر_انرژی، تأمین مالی پروژه‌های بزرگ یکی از مسائلی است که همواره چالش‌هایی را به دنبال داشته است، شاید برای همین است که طی سال‌های گذشته ساخت پالایشگاه از طریق سرمایه‌های مردمی یا بازار سرمایه در دستور کار قرار گرفت. اما امروزه جهت‌گیری بسیاری از طرح‌های پالایش نفت خام در دنیا به سمت احداث پتروپالایشگاه‌ها که با هدف تولید فراورده‌های پتروشیمیایی از نفت خام هستند، معطوف شده‌است.

از مزایای ایجاد پتروپالایشگاه‌ها می‌توان به افزایش سودآوری و بالا رفتن توان رقابت در بازار فراورده‌های نفتی، بی‌اثرکردن تحریم‌ها، کاهش هزینه‌های تأمین خوراک، مدیریت یکپارچه و هماهنگی میان واحدها اشاره کرد. اما با وجود این مزایای متعدد راه‌اندازی واحدهای پتروپالایشی در کشور با مسائلی روبرو است که از جمله مهم‌ترین آن‌ها موضوع تأمین منابع مالی است.

تأمین مالی ساخت پالایشگاه از طریق بازار سرمایه خود به چند دسته تقسیم می‌شود؛ پذیره‌نویسی شرکت سهامی انتشار اوراق مشارکت در بورس در این شرایط سازمان یا ارگان تأمین کننده به دلیل عدم توانایی مالی اوراقی در بورس منتشر می‌شود که مردم می‌تواند با خرید اوراق مشارکتی که سود علی‌الحساب در همان ابتدا برایش مشخص شده، سرمایه مورد نیاز سازنده را تأمین می‌کنند.

البته نرخ بازدهی اوراق باید جذاب باشد که به راحتی فروش رود. و در نهایت نهاد سازنده پروژه برای تأمین مالی، در اواسط کار افزایش سرمایه بدهد؛ با این تفاوت که این شرکت پیشتر بایستی در بورس یا فرابورس پذیرفته شده باشد. به عنوان مثال شرکتی که می‌خواهد پروژه‌ای را بسازد ابتدا باید در بورس یا فرابورس پذیرفته شده تا سهامش هم قابل معامله باشد. با شروع پروژه و نیاز به سرمایه جدید، همان شرکتی که در بورس یا فرابورس است افزایش سرمایه را انجام می‌دهد و سهام‌دارانی که در بازار بورس فعال هستند، در افزایش سرمایه آن شرکت، مشارکت می‌کنند. در نهایت پول حاصل از افزایش سرمایه برای تکمیل پروژه استفاده می‌شود. عمدتاً این سه ظرفیت برای تأمین مالی از طریق بورس و فرابورس وجود دارد.

تجربه نشان داده مردم از سرمایه گذاری در پتروپالایشگاه ها استقبال می‌کنند

مصطفی ناظمی کارشناس اقتصادی در رابطه با راهکارهای ساخت پتروپالایشگاه گفته بود در واقع ۳ منبع اصلی به تأمین مالی پروژه کمک می‌کنند؛ سرمایه خود شرکت، فاینانس خارجی یا اوراق و وام‌های داخلی و سرمایه‌های مردمی که هر سه اینها به دلیل همان تنفس خوراک قابل جذب هستند. یک نکته دیگر هم در این‌باره اشاره کنم و آنکه در اصلاحیه جدید قانون تا ۳۵ درصد هزینه‌هایی که برای تأمین مالی انجام می‌شود، مثل نرخ بهره وام یا هزینه‌های تضمین سود وغیره هم انجام می‌شود، تنفس خوراک تعلق می‌گیرد که این هم مزیت بزرگی حساب می‌شود.

ناظمی در پاسخ به سوالی مبنی بر امکان‌سنجی تأمین این حجم از منابع مالی برای ساخت هشت پتروپالایشگاه اعلام شده از طرف وزارت نفت گفت: سال ۱۳۹۹ تقریباً ۱۲۰ هزار میلیارد تومان ما نقدینگی جدید به بازار سرمایه داشتیم که البته متأسفانه ۸۰ تا از آن خارج شد. حالا پتروپالایشگاه‌ها مجموعاً حدود ۳۰ میلیارد دلار هزینه می‌برند که برابر با ۶۰۰ هزار میلیارد تومان است و ۳۰ درصد آن ۲۰۰ هزار میلیارد تومان می‌شود که آن هم باید طی حداقل پنج سال تأمین شود. یعنی سالی حدوداً ۴۰ همت.

وی تصریح کرد: سال ۱۳۹۹ با یک پذیره‌نویسی که از ارزش واقعی خود هم بالاتر بود ۲۰ همت توسط دولت جمع شد و این نشان‌دهنده این است که این پتانسیل وجود دارد ولی باید مردم نسبت به ماهیت این پتروپالایشگاه‌ها و مزایای آن اقناع شوند.

ناظمی با اشاره به تأثیرات عرضه پتروپالایشگاه‌ها در بازار سرمایه گفت: در سال ۹۹ حجم بسیار زیادی از نقدینگی وارد بورس شد در حالی که ظرفیت آن فراهم نشده بود و قیمت‌ها به شکل کاذب بالا رفته بود. این مشکل ناشی از کم بودن عمق بازار سرمایه و سرمایه‌گذاری‌های مولد بود. ولی با ورود پتروپالایشگاه‌ها و با توجه به اینکه اینها در بلند مدت سود ده هستند و تقاضای سفته‌بازی برای آنها پایین است و البته حجم بالای ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی آنها نقش اساسی در عمق‌بخشی به بازار سرمایه و ایجاد ثبات در آن داشته خواهند داشت.

بازار سرمایه در تأمین مالی پروژه‌های پتروپالایشگاهی چه نقشی دارد؟

بازار سرمایه در سال‌های اخیر شاهد افزایش معاملات بوده است و در حال حاضر بیش از ۳۷ میلیون کد بورسی فعال وجود دارد. از این‌رو بهره‌گیری از ظرفیت بازار سرمایه و بورس در هدایت نقدینگی، جمع‌آوری سرمایه‌های خرد مردمی و به‌کارگیری آن در پروژه‌های تولیدی از ظرفیت‌های بالقوه بازار سرمایه در کشور است که از آن استفاده نمی‌شود. در هفته‌های اخیر مجید عشقی، رئیس سازمان بورس اظهار کرده است که تأمین مالی از بازار سرمایه ویژه بخش خصوصی از رویکردهای اولویت‌دار این سازمان در سال جاری است. همچنین ایشان با اشاره به افزایش ۳ برابری انتشار اوراق شرکتی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ تاکید کرد: «هدف ما این است تا منابع نقدینگی موجود در کشور را از طریق تأمین مالی در بازار سرمایه، به سمت تولید

هدایت کنیم.»

تردید از بازگشت سرمایه

اما علت بی اقبالی بازار سرمایه نسبت به ساخت پالایشگاه چیست و چرا طرحی بر روی زمین مانده است برخی از کارشناسان بر این باورند به دلیل آنکه مشخص نیست این پروژه توجیه اقتصادی داشته باشد یا نه بسیاری از فعالان بورسی در این پروژه‌ها مشارکت نمی‌کنند، ضمن آنکه بیشتر پروژه‌های در دستور کار به صورت ارزی برنامه ریزی شده‌اند و نوسانات ارزی هم بی تأثیر از این موضوع نیست و در نهایت آیا این سرمایه گذاری به سود دهی می‌رسد یا زیان آور است.

پیشنهادی که برای حل این مساله از سوی کارشناسان وجود دارد آنکه به گونه‌ای سیاستگذاری شود که نرخ سودی را به صورت علی‌الحساب برای سرمایه‌گذار تضمین کند تا سرمایه‌گذاری جذاب شود. البته در اجرای این راهکار باید حواسمان باشد که نرخ سود را منطقی بالا ببریم تا در خاتمه کار، پروژه برای سازنده زیان‌ده نشود.

باید ۳۰ درصد سهام پتروپالایشگاه ها به مردم واگذار شود

همچنین عماد رفیعی، کارشناس حوزه انرژی چندی پیش در گفت‌وگو با خبرنگار مهر در این باره گفت: در قانونی که تعیین شده شرکت‌ها حداکثر یک سال پس از دریافت مجوز خوراک باید ۳۰ درصد سهام را از طریق پذیره نویسی عمومی به مردم واگذار کنند و آنچه مشاهده شد این بود که این فرصت برای این شرکت‌ها بسیار کم بود و در مدت یک سال نهایتاً شرکت‌ها می‌توانستند به انتخاب، تسطیح و فنس‌کشی زمین و انتخاب لایسنسورها بپردازند و فرصت کافی برای عرضه ۳۰ درصد سهام در بازار سرمایه نداشته باشند و به همین دلیل به دو سال تمدید شد تا شرکت‌ها بتوانند عرضه بهتری در بورس داشته باشند و ثانیاً به مشکلات متعهد پذیره نویسی مواجه نشوند.

وی افزود: البته یک اجازه دیگری هم در قانون داده شد و آنکه با توجه به تأمین مالی سنگین شرکت‌ها، این اجازه داده شد که یک بار بدون متعهد پذیره نویسی و با تأیید سازمان بورس اقدام به تأمین مالی کنند، مشابه آنچه برای صندوق پالایشی یکم رخ داد.

بر اساس این گزارش برای آنکه مردم از بازار سرمایه پتروپالایشگاه‌ها استقبال کنند ابتدا باید اطمینان خاطری از سودآور بودن پتروپالایشگاه مربوطه به مردم داده شود، ضمن آنکه اطلاع رسانی و به روز بودن اطلاعات تأثیر به سزایی در سرمایه گذاری در چنین پروژه‌هایی دارد، به عبارتی باید پروژه به نسبت سایر بازارها سوددهی خوبی داشته باشد و سوددهی آن تضمین شده باشد. پروژه در موعد مقرر تمام شود و حالا این پروژه با این ویژگی‌های مناسب به خوبی برای مردم شرح و توضیح داده شود تا سرمایه به سمت آن هدایت شود. تا مجدداً بتوان ساخت پترو پالایشگاه‌ها از طریق بازار سرمایه احیا کرد.